

Zabezpieczenia w kontekście upadłości

8 maja 2020

Transakcje finansowania inwestycji nierozzerwalnie związane są z ustanawianymi zabezpieczeniami. Przedstawiamy, co dzieje się z tymi poszczególnymi zabezpieczeniami w przypadku zagrożenia upadłością i ogłoszenia upadłości.

1. Zabezpieczenia przed ogłoszeniem upadłości

Należy mieć na uwadze, że postanowienia umowy zastrzegające na wypadek złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości lub ogłoszenia upadłości zmianę lub rozwiązanie stosunku prawnego, którego stroną jest upadły, są nieważne.

Bezskuteczne są również zabezpieczenia i zapłata długu niewymagalnego, dokonane przez upadłego w ciągu sześciu miesięcy przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości. Wierzyciel, który otrzymał zapłatę lub zabezpieczenie, może w drodze powództwa lub zarzutu żądać uznania tych czynności za skuteczne, jeżeli w czasie ich dokonania nie wiedział o istnieniu podstawy do ogłoszenia upadłości.

2. Zabezpieczenia po ogłoszeniu upadłości

2.1. Hipoteka

Ustanowienie hipoteki po ogłoszeniu upadłości przez dłużnika jest niemożliwe. Wyjątkiem jest sytuacja, gdy wniosek o ustanowienie hipoteki został złożony w sądzie co najmniej na sześć miesięcy przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości. W takiej sytuacji hipoteka pozostaje bezskuteczna wobec masy upadłości. Wpis hipoteki po tym terminie podlega wykreśleniu z urzędu.

2.2. Zastawy

Ustanowienie zastawu (zwykłego, rejestrowego, finansowego) nie jest możliwe po ogłoszeniu upadłości dłużnika.

Ustawodawca nie przewidział dodatkowego okresu przejściowego w związku z koniecznością rejestracji zastawu rejestrowego. Wpis zastawu rejestrowego po ogłoszeniu upadłości podlega wykreśleniu z rejestru z urzędu. Jest to dyskusyjne w prawniczej doktrynie – istnieje pogląd, że w kontekście bezskuteczności nie powinno się brać pod uwagę wpisu zastawu rejestrowego do rejestru (tj. jego ustanowienia), a ostatni moment zależny od woli dłużnika (upadłego), czyli zawarcie umowy zastawniczej lub złożeniu wniosku o wpis zastawu.

Kontakt

Michał Markowski
Partner
Szef praktyki bankowości
i finansów
+48 22 50 50 715
michal.markowski
@eversheds-sutherland.pl

Krzysztof Wiśniewski
Lawyer
+48 22 50 50 748
krzysztof.wisniewski
@eversheds-sutherland.pl

Wspieramy w czasie Kryzysu

Jeśli potrzebują Państwo porady prawnej w zakresie wpływu aktualnej sytuacji na Państwa biznes, jesteśmy w pełnej gotowości do współpracy. Zapraszamy do kontaktu na adres: coronavirus@eversheds-sutherland.pl Kontakty do poszczególnych prawników znajdują się na naszej stronie.

Ostatnie publikacje poświęcone prawnym aspektom wpływu pandemii na biznes >>

2.3. Cesja

Przelew wierzytelności na zabezpieczenie w postępowaniu upadłościowym ma ten skutek, że uprawniony wierzyciel ma prawo do pierwszeństwa w zaspokojeniu przed innymi wierzycielami z sumy uzyskanej przez syndyka z likwidacji przedmiotu przewłaszczonego.

Przelew praw dokonany po ogłoszeniu upadłości co do zasady pozostaje bezskuteczny. Bezskuteczny pozostaje przelew (również praw przyszłych) dokonany na co najmniej sześć miesięcy przed ogłoszeniem upadłości, nawet gdy został dokonany w formie pisemnej z datą pewną.

Przelana nie może zostać wierzytelność, która „zmaterializuje się” po ogłoszeniu upadłości, nawet w przypadku wcześniejszego zawarcia umowy przelewu praw przyszłych. Innymi słowy, przelane mogłyby zostać jedynie te prawa, które zmaterializują się do momentu ogłoszenia upadłości. Jednakże, gdy umowa przelewu wierzytelności została zawarta nie później niż sześć miesięcy przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości w formie pisemnej z datą pewną, taki przelew jest możliwy.

Ponadto, w kontekście umowy przelewu praw warto pamiętać o tym, że umowa ta zawarta w celu zabezpieczenia wierzytelności jest skuteczna wobec masy upadłości, jeżeli została zawarta w formie pisemnej z datą pewną.

3. Dodatkowe zabezpieczenia po ogłoszeniu upadłości dłużnika

3.1. Hipoteka

Za bezskuteczne może zostać uznane, przez sędziego-komisarza na wniosek syndyka, w stosunku do masy upadłości obciążenie majątku upadłego hipoteką, jeżeli upadły nie był dłużnikiem osobistym zabezpieczonego wierzyciela (tj. banku finansującego), a obciążenie to zostało ustanowione w ciągu roku przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości i w związku z jego ustanowieniem upadły nie otrzymał żadnego świadczenia.

3.2. Zastawy

Bezskuteczne wobec masy upadłości będzie ustanowienie zastawu na składniku majątku upadłego, niebędącego dłużnikiem osobistym wierzyciela, w przypadku, gdy zastaw taki zostanie ustanowiony przed upływem roku od dnia złożenia wniosku o ogłoszenia upadłości. Tym samym, istnieje ryzyko, że w kontekście upadłości współnika kredytobiorcy (będącego np. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością), niemożliwe będzie zaspokojenie się przez wierzyciela poprzez przejęcie udziałów w spółce kredytobiorcy, na których miał być ustanowiony zastaw.

4. Warto wiedzieć, że...

Z dniem ogłoszenia upadłości umowa kredytu wygasa, jeżeli przed tym terminem kredytodawca nie przekazał środków pieniężnych do dyspozycji upadłego. Kredytodawca może dochodzić naprawienia szkody w postępowaniu upadłościowym, zgłaszając te wierzytelności sędziemu-komisarzowi. W razie oddania do dyspozycji upadłego przed dniem ogłoszenia upadłości części środków pieniężnych, upadły traci prawo do żądania wypłaty części nieprzekazanej.